

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6981/2547

นายอารยัน แวนลูโจทก์ นางสาวพิม กองมูลจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1547

ย่อ / หลักกฎหมาย

ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ 1 ที่ระบุว่า จำเลยยอมรับว่าโจทก์เป็นบิดาของเด็กชาย ม. โดยที่โจทก์และจำเลยตกลงว่าจะไปดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายภายใน 15 วัน นับแต่วันทำสัญญา และโจทก์ ยินยอมให้จำเลยเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร หากพ้นกำหนดนี้แล้ว ถือว่าเป็นการแสดงเจตนาของทั้งสองฝ่าย มีผลบังคับได้ทันที ข้อ 2 โจทก์ตกลงเป็นผู้ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู? และข้อ 3 ระบุว่า? จำเลยตกลงให้โจทก์นำบุตรไปอยู่กับโจทก์ในวันเสาร์ตั้งแต่ 9 นาฬิกา ถึงวันอาทิตย์เวลา 17 นาฬิกา ของทุกสัปดาห์และในช่วงปิดเทอม หากจำเลยผิดสัญญา จำเลยยินยอมให้อำนาจปกครองบุตรอยู่กับโจทก์และบังคับได้ทันทีนั้น ย่อมหมายความว่า โจทก์และจำเลยจะต้องไปดำเนินการตามกฎหมายให้เด็กชาย ม. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1547 ภายใน 15 วัน นับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความก่อน และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว โจทก์ยินยอมให้จำเลยเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร ส่วนข้อ 3 ก็เป็นข้อตกลงที่สืบเนื่องมาจากข้อ 1 ว่าเมื่อโจทก์ได้ดำเนินการตามกฎหมายให้เด็กชาย ม. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายแล้ว หากภายหลังต่อมาจำเลยผิดสัญญา โจทก์ยอมเป็นผู้ใช้อำนาจ ปกครองได้ทันที มิใช่ทำให้โจทก์เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองได้ทันทีเมื่อจำเลยผิดสัญญาโดยที่โจทก์ยังมิได้ดำเนินการตามข้อ 1 อันจะเป็นการขัดกับ ป.พ.พ. มาตรา 1547 ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวจึงมิได้ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ไม่ตกเป็นโมฆะ สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาและการบังคับคดีตามคำพิพากษาต้องเป็นไปตามระยะเวลาและขั้นตอนตามคำพิพากษา ดังนั้น การจะบังคับคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ 2 และ ข้อ 3 ได้ จะต้องมีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ 1 ก่อน ซึ่ง ป.พ.พ. มาตรา 1547 บัญญัติว่า เด็กเกิดจากบิดามารดาที่ได้สมรสกันจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายเมื่อบิดามารดาได้สมรสกัน หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร ปรากฏว่าหลังจากทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันแล้ว โจทก์มิได้ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้เด็กชาย ม. เป็นบุตรของโจทก์ตามกฎหมายดังกล่าว ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์มีฐานะเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของเด็กชาย ม. จึงไม่ถือเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กชาย ม. ตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ 1 โจทก์จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้บังคับคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ 3 ได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องว่า โจทก์อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลย แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตร ๑ คน คือเด็กชายมาร์ค แวนลู จำเลยใช้อำนาจปกครองเกี่ยวกับตัวบุตรโดยมิชอบ ขอให้เพิกถอนอำนาจปกครองของจำเลย และให้โจทก์เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่ผู้เดียว ชั้นพิจารณาคู่ความทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ศาลชั้นต้นพิพากษตามยอม ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องว่า จำเลย

ผิดสัญญาไม่นำบุตรให้มาอยู่กับโจทก์ตามที่ตกลงกัน ขอให้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีให้โจทก์เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่ผู้เดียว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า เมื่อโจทก์อ้างว่าจำเลยไม่นำบุตรให้มาอยู่กับโจทก์ตามสัญญา อำนาจปกครองบุตรจึงอยู่กับโจทก์ตามคำพิพากษามาโดยมิใช่บังคับคดี ยกคำร้อง คำคำร้องให้เป็นพับ โจทก์มีอำนาจปกครองเกี่ยวกับตัวบุตรตาม ป.พ.พ. ต่อไปจำเลยยื่นคำร้องว่า จำเลยไม่ได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา แต่โจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญาไม่จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรให้จำเลย ขอให้โจทก์จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามสัญญาและส่งมอบบุตรให้แก่จำเลย โจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาไม่นำบุตรให้มาอยู่กับโจทก์ ขอให้อำนาจปกครองบุตรอยู่กับโจทก์ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งว่า ตามพฤติการณ์ยังฟังไม่ได้ว่าโจทก์หรือจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้สิทธิและหน้าที่ของโจทก์กับจำเลยเป็นไปตามสัญญาเดิม โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายกอุทธรณ์โจทก์ ให้คืนค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดให้แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ นอกจากนี้ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาโจทก์ประการแรกว่า สัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างโจทก์กับจำเลยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า สัญญาประนีประนอม ยอมความข้อ ๑ ระบุว่า จำเลยยอมรับว่าโจทก์เป็นบิดาของเด็กชายมาร์ค แวนลู โดยทั้งสองฝ่ายจะไปดำเนินการ ให้ถูกต้องตามกฎหมายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันทำสัญญานี้ โดยโจทก์ยินยอมให้จำเลยเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร หากพ้นกำหนดนี้แล้วถือว่าเป็นการแสดงเจตนาของทั้งสองฝ่าย มีผลบังคับได้ทันที ข้อ ๒. โจทก์ตกลงเป็นผู้ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู? และข้อ ๓ ระบุว่า ?หากจำเลยผิดสัญญาจำเลยยินยอมให้อำนาจปกครองบุตรอยู่กับโจทก์และ บังคับได้ทันที ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาของจำเลยที่ยอมรับว่าโจทก์เป็นบิดาของเด็กชายมาร์ค แวนลู การที่โจทก์และจำเลยตกลงว่าจะไปดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันทำสัญญา ย่อมหมายความว่า โจทก์และจำเลยจะต้องไปดำเนินการตามกฎหมายให้เด็กชายมาร์คเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๔๗ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันทำสัญญา ประนีประนอมยอมความก่อน และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วโจทก์ยินยอมให้จำเลยเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร ส่วนสัญญาข้อ ๓ ที่ระบุว่า ?หากจำเลยผิดสัญญาจำเลยยินยอมให้อำนาจปกครองบุตรอยู่กับโจทก์และบังคับได้ทันที ก็เป็นข้อตกลงที่สืบเนื่องมาจากข้อ ๑ ว่าเมื่อโจทก์ได้ดำเนินการตามกฎหมายรับเด็กชายมาร์คเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายแล้ว หากภายหลังต่อมาจำเลยผิดสัญญา โจทก์ยอมเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองได้ทันที มิใช่ว่าโจทก์เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองได้ทันทีเมื่อจำเลยผิดสัญญาโดยที่โจทก์ยังมิได้ดำเนินการตามข้อ ๑. อันจะเป็นการขัดกับ ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๔๗ ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวจึงมิได้ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ไม่ตกเป็นโมฆะ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายกอุทธรณ์โจทก์นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาที่ว่าโจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษามาโดยมิใช่เป็นปัญหา ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) เห็นว่า สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวถือเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษา และการบังคับคดีตามคำพิพากษาต้องเป็นไปตามระยะเวลาและขั้นตอนตามคำพิพากษา ดังนั้น การจะบังคับคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๒ และข้อ ๓ ได้จะต้องมีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๑ ก่อน ซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๔๖ บัญญัติว่า "เด็กเกิดจากหญิงที่

มิได้มีการสมรสกับชายให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น" และมาตรา ๑๕๔๗ บัญญัติว่า "เด็กเกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้สมรสกันจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันใน ภายหลัง หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร" และมาตรา ๑๕๖๖ บัญญัติว่า "บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ภายใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา?" คดีนี้ได้ความว่าโจทก์และจำเลยอยู่กินฉันสามีภริยากันโดยมิได้จดทะเบียนสมรสและมีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือเด็กชายมาร์ค แวนลู จำเลยซึ่งเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรเพียงผู้เดียว ตามมาตรา ๑๕๔๖ และ ๑๕๖๖ แม้ต่อมาโจทก์และจำเลยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อกัน แต่ภายหลังจากที่โจทก์และจำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวและ ศาลพิพากษาตามยอมแล้ว ไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้ดำเนินการตามกฎหมายโดยร้องขอต่อศาล ให้พิพากษาว่าเด็กชายมาร์คเป็นบุตรของโจทก์ หรือโจทก์ได้จดทะเบียนรับว่าเด็กชายมาร์คเป็นบุตรของโจทก์ หรือโจทก์และจำเลยได้จดทะเบียนสมรสกัน ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความแต่อย่างใด เมื่อเป็นเช่นนี้กรณียังไม่ได้ว่าโจทก์มีฐานะเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายของเด็กชายมาร์ค แวนลู จึงไม่อาจเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กชายมาร์ค แวนลู ตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๑ โจทก์จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้บังคับคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๓ ได้ กรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาโจทก์ที่ว่า จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาประนีประนอมยอมความข้อ ๒ และข้อ ๓ หรือไม่ พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์และยกคำร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษตามยอมของโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ.

องค์คณะ

ประเสริฐ เขียนนิลศิริ · อมร วีรวงศ์ · ขวลิท ยอดเนร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6981/2547>